

بهداشت آب آشامیدنی و آب استخرهای عمومی شنا

مقدمه:

آب آشامیدنی سالم یکی از نیازهای اساسی انسانها بوده و زندگی بدون آب امکان پذیر نیست. محدود بودن منابع آب آشامیدنی، تغییر اقلیم، توسعه روز افزون آلودگیهای زیست محیطی نظیر تخلیه پسماندها و زباله های صنعتی، خانگی، شهری، عفونی و دفع غیربهداشتی مواد شیمیایی خطرناک، دفع غیر بهداشتی فاضلاب های شهری صنعتی و کشاورزی، آلودگی هوا و تاثیر آن بر روی کیفیت نزولات آسمانی و کیفیت خاک، افزایش مصرف سموم و مواد آلی در صنایع و کشاورزی، وجود پسماندهای کشاورزی، توسعه صنایع و عدم رعایت حریم منابع آب، هزینه بالای تصفیه آب، افزایش احتمال آلودگی منابع آب آشامیدنی را توسعه می دهد.

آب آشامیدنی سالم آبی است که ویژگی های فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی و رادیواکتیو آن در حدی باشد که مصرف آن جهت آشامیدن، عارضه ی سوئی در کوتاه مدت یا دراز مدت، برای سلامت انسان، ایجاد نکند. از طرفی سامانه آبرسانی شامل مجموعه ی تسهیلات و زیرساخت هایی است که در فرایند تامین، تصفیه، ذخیره سازی و توزیع آب آشامیدنی وجود دارد. سامانه آبرسانی می تواند شامل منبع (چاه، چشمه، رودخانه، قنات و ...)، تصفیه خانه، خطوط انتقال، مخازن ذخیره و شبکه توزیع باشد.

وزارت بهداشت براساس شرح وظایف سازمانی تشکیل وزارت بهداشت و همچنین طبق ماده ۳ (آئین نامه بهداشت محیط مصوب هیات وزیران) موظف به نظارت مستمر بر سلامت آب آشامیدنی می باشد. آلوده کردن آب آشامیدنی عمومی ممنوع است و با متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ سلامت و بهداشت مردم مکلف است کیفیت آب آشامیدنی عمومی از نقطه آبیگری تا مصرف را از نظر بهداشتی تحت نظارت مستمر قرار دهد. تامین آب آشامیدنی سالم علاوه بر ارتقاء سطح سلامت از شیوع بیماریهای واگیردار منتقله از آب نظیر وبا، التور، تیفوئید، ... جلوگیری می کند. در کشور مسئولیت تامین و توزیع آب آشامیدنی سالم طبق شرح وظایف سازمانی به وزارت نیرو (شرکت منابع آب- شرکت آب و فاضلاب) محول شده است.

هدف برنامه:

- نظارت بر دسترسی به آب آشامیدنی سالم در جامعه (مطابق استانداردهای ملی و دستورالعمل های وزارت بهداشت)
- نظارت بر رعایت بهداشت و استانداردهای کیفی آب در استخرهای عمومی شنا و مطلوب بودن فرایند تصفیه و عملکرد تاسیسات (مطابق استانداردهای ملی و دستورالعمل های وزارت بهداشت)
- جلوگیری یا کاهش حداکثری شیوع بیماریهای واگیردار منتقله از آب

اهم فعالیتها:

- ابلاغ و پیگیری اجرای دستورالعملها و استانداردهای ملی مرتبط
- مدیریت بر تدوین و اجرای برنامه عملیاتی سالانه آب
- تدوین برنامه های آموزشی و بازآموزی برای کارشناسان مرتبط بمنظور ارتقاء سطح آگاهی
- بازدید و نظارت بر فعالیتهای و عملکرد شهرستانها
- مدیریت اقدامات نظارتی از کلیه سامانه های آبرسانی شهری و روستایی و پیگیری رفع معایب و سالم سازی آب با مشارکت متولیان (شرکت آب و فاضلاب، ...)
- اقدامات قانونی نسبت به متخلفین بهداشتی
- مشارکت در جمع آوری، طبقه بندی و پایش آمار و اطلاعات در زمینه آب آشامیدنی و استخرها
- مشارکت در توسعه برنامه ایمنی آب (wsp)
- مدیریت بر نظارت کلیه سامانه های آبرسانی شهری و روستایی و ارزیابی ریسک
- مدیریت و نظارت بهداشتی کلیه استخرهای عمومی شنا و در صورت نیاز انجام اقدامات قانونی نسبت به متخلفین
- تدوین برنامه نمونه برداری جهت انجام آزمایشات شیمیایی آب
- نظارت کمی و کیفی بر روی آزمایشگاههای آب و فاضلاب
- نظارت و توسعه تجهیزات و مواد مصرفی آزمایشات کنترل کیفی آب
- تفسیر و بکارگیری نتایج آزمایشهای کیفیت آب
- اعلام فوری آلودگی و درخواست رفع آلودگی آب به متولی مربوطه

- مشارکت در اجرای طرحهای پژوهشی، مطالعاتی و تحقیقاتی
- نظارت بر کیفیت آب سامانه های نمک زدایی (آبشیرین کنها)
- نظارت بر کیفیت خدمات دهی سامانه های گندزدایی آب
- پایش سموم و مواد آلی
- نظارت بر آبهای بسته بندی در سطح توزیع
- هماهنگی بین بخشی و درون بخشی در جهت بهبود خدمات تامین و توزیع آب آشامیدنی سالم و بهداشت
- استخرها

شاخص های عمده برنامه:

در آب آشامیدنی:

1) شاخصهای کمی:

- درصد سامانه های آبرسانی با ریسک پائین / متوسط / بالا / خیلی بالا
- درصد پوشش نمونه برداری و آزمایش میکروبی آب آشامیدنی
- درصد پوشش نمونه برداری و آزمایشات کلریا قیمانده آزاد آب آشامیدنی
- درصد پوشش نمونه برداری و آزمایشات شیمیایی آب آشامیدنی

2) شاخصهای کیفی:

- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات میکروبی آب آشامیدنی
- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات کلریا قیمانده آزاد آب آشامیدنی
- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات شیمیایی آب آشامیدنی (به تفکیک)

در آب استخرهای عمومی شنا:

1) شاخصهای کمی:

- درصد پوشش نمونه برداری و آزمایش میکروبی (کلیفرم گرماپای- باکتریهای هتروتروف -...) آب مصرفی
- استخرهای عمومی شنا
- درصد پوشش آزمایشات کلریا قیمانده آزاد آب استخرها
- درصد پوشش آزمایشات سنجش کدورت آب استخرها
- درصد پوشش آزمایشات سنجش PH آب استخرها

2) شاخصهای کیفی:

- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات میکروبی آب (کلیفرم گرماپای- باکتریهای هتروتروف - ...)
- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات کلریا قیمانده آزاد آب استخرها
- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات سنجش کدورت آب استخرها
- درصد مطلوبیت نتایج آزمایشات سنجش PH آب استخرها